

Ulmuttijda demensajn dárbaži vissa mutton skihpudagán viehkevi ietjasa ássjiht háldadit, dagu ruhtadilev dájmadit ja/jali gá galggá mierredit juojddáv mij la ájnas persávnálasj ássjiht.

Oahttse la almulasj árnika ulmuttijda gudi dárbaži viehkevi ietjasa berustimijt várajda váldáhtit. Fylkkamáne oahttsevi nammat. Ulmusj iesj, lagámusá jali dáktár máhtti oahttsevi ánodit. Suohkana hukso- jali sosiáldievnastusán la áj vælggogisvuohhta diededit gá miejnniji nágin oahttsevi dárbaži.

Jus galggá oahttsevi oadhtjot de galggá vuostatjijn diagnosa sajenis, ja dárbaži viehkes. Demenssa máhtti liehket dákkir diagnosa. Máhtti ánodit sierralágásj tjehpudagáht oahttsen, dagu jut sán la sámegiela. Moaddásijn gáenna l demensdiagnosa e oahttsevi dárbaži, danen gá sijá lagámusá sijá persávnálasj ja rudálasj berustimijt várajda váldi.

Sán guhti oahttsevi galggá oadhtjot nammaduvvam, galggá tjáalláhtat oahttsádallamij guorrasit, guhtimusj oahttsen galggá ja mákkir dahkamusáj oahttsevi galggá viehkedit. Návti galla ij la jus sán guhti oahttsevi ánot ij dádjadi májt dákkir guorrasibme merkaj. Jus ietjasa dagojt ja válljimijt dádjat, de máhtti áj vájku ber goassa ánodit oahttsevi hájttá.

Vájku mákkir dilen la ulmusj guhti oahttsevi oadhtju nammaduvvam la, de galggá sunji guldalit ja galggá bessat ietjasa vuojnojt ja sávdusáht ávdedit. Dát guosská áj mærrádusáht ma dagáduvvi mañjel gá oahttsevi la oadhtjum. Jus ulmusj gáenna la oahttsevi ij besa ietjasa vuojnov buktet, de galggá dav dahkat májt jáhkka sán luluj sihtat.

Oahttsevi ij galga dahkat ienebut gá májt dárbaži, ja dan diehti ij oahttsevi mandáhtta

galga sisadnet ienebut gá májt dárbaži. Fylkkamáne oahttsevi gehtjat. Oahttsevi ij máhte duola dagu goadevi vuobddet, biednigijt luojkkat, stuorra vattáldagáht vaddet jali árbev árabut juohkegoahtet jus Fylkkamánevi ij la dav vuostatjijn dáhkkidam. Fylkkamáne máhtti oahttses bargov váldet jus oahttsevi ij dagá dav mij luluj buoremus sunji gáenna l oahttsevi, jali jus ietjá siváj diehti sjaddá dárbulasj. Oahttsen la sjávodisvuohtavælggogisvuohhta, valla oahttsevi bæssa diededit gen ávdás la oahttsevi ja májt dat sisadná.

Lagámusá, dagu gállasjuojme/aktanáro, máná jali æjgáda, máhtti oahttsen nammaduvvat. Dábáláhtat galggá oahttsevi ruhtalágov fylkkamánáj sáddit juohka jage. Dát guosská gájkajda, ietján gá oahttsevi gudi li gállasjuojmevi jali aktanáro. Sij e dárbaži ruhtalágov dahkat. Oahttsevi mávsov oadhtju bargo ávdás mierredum láhkáj. Oajvvenjuolgáduvva la sán gájna la oahttsevi dan ávdás máksá. Jus ælla nuoges biedniga sujna gáenna l oahttsevi, máhtti fylkkamáne gálojt gáhttját.

Ietjá árniga ma ælla oahttsevi, valla sæmmi nuolgáduvva sáhta gulluji li *Legalfabmodus* ja *Boahtteájggefabmodus*

Legalfabmodus vaddá skihpa ulmuttija lagámusáht formála máhtudagáv bæjválasj ruhtadilev dájmadittjat mij guosská goahtáj ja máksevi, værro- ja divutmáksevi jnv. váni oahtseoajváláhtatjaj (fylkkamáne) formála nammadimes oahttsen. Legalfabmodusá milta e lagámusá besa edna rudáht adnet dagu gádijt ja ietjá investerimijt oasstet. Jus dáht galggá bessat dahkat de háhttu sán gut dav galggá dahkat nammaduvvat oahttsen formáalláhtatm jali galggá gávnnut boahtteoajggefabmodus.

Boahhteájggefábmodus la luojuvvo
árnik mij máhtá oahttse sajen.
Boahhteájggefábmodusá baktu máhtá
mierredit gáktu duv boahhteájgge galggá.
Boahhteájggefábmodus la tjálalasj
fábmodus mij javllá gáktu dán sidá duv
økonomalasj ja/jali persávnálasj ássje
galggi árniduvvat gá i desti iesj buvte.
Fábmodusán bierru tjielggasit ávddán
boahtet gáktu sidá duv berustime galggi
várajda váldeduvvat.

Sán gev fábmodusán vállji duv ávdás
mierredit, gáhtjoduvvá fábmodiddjen.

Boahhteájggefábmodusán máhtá mierredit
gut galggá fábmoduvvat ja majt
fábmodiddje galggá duv ávdás dahkat.
Máhtá mierredit avtav jali ienep ulmutjijt
gudi galggi bessat duv ávdás mierredit.

Vájku boahhteájggefábmodus la
álgaduvvam, de dábalasj oahttse máhtá
nammaduvvat jus gájbbeduvvá, ja oahttse
gájbbádusá li álliduvvam.

Ienep diedojt dáppe gávna:

www.vergemal.no